Biuletyn Polonistyczny

19.09.2026
Literaturoznawstwo

Od poematu prozą do slamu: o ewolucji opowieści poetyckiej od XIX do XXI wieku / Du poème en prose au slam: sur l’évolution du récit poétique du XIXe au XXIe siècle

Autor/Redaktor: Yoana Ganowski, Dorota Walczak-Delanois
Wydawnictwo:: Łódzkie Towarzystwo Naukowe

Redakcja naukowa tomu, przedmowa, tłumaczenie z języka polskiego i języka francuskiego przez Dorotę Walczak-Delanois i Yoanę Ganowski, „Prace Polonistyczne” t. 81, Łódź: Łódzkie Towarzystwo Naukowe, 2026, 592 pp.

Przedstawiamy nową naukową dwujęzyczną publikację, w języku polskim i w języku francuskim, złożoną z 24 artykułów ewaluowanych przez międzynarodowych ekspertów zgodnie z zasadą „double-blind review”.

Publikacja ta, wydana przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe, którego seria „Prac Polonistycznych” (red. naczelna Marzena Karwowska) istnieje od 1937 roku, zawiera ponadto bogatą wielojęzyczną bibliografię, część wstępną oraz noty biograficzne autorek i autorów. Ten niezwykły tom wyróżnia się oryginalnością przedstawianej problematyki, złożonością i rozmachem naukowego przedsięwzięcia.

Publikacja składa się z sześciu wyróżnionych części, prowadzących chronologicznie od wieków dawnych po teraźniejszość. Są to: *I. Rodowody poetyckiej opowieści: poemat prozą i wiek XIX*; *II. Tranzycje i metamorfozy gatunkowe z przełomu XIX i XX wieku*; *III. Konfirmacje poematu prozą w autorskich realizacjach XX wieku*; *IV. Głosowe, geograficzne, ekologiczne i inne aspekty gatunku na przełomie XX i XXI wieku*; *V. Poemat prozą w rozległych amplitudach odczytań XXI wieku*; *VI. Pejzaż teraźniejszy poetyckiej opowieści w slamie*.

Jest to publikacja nie tylko niezwykła przez swój dwujęzyczny charakter, ale również przez swój aspekt jednoczący badaczki i badaczy różnych generacji, zarówno tych o wielkiej renomie jak i dopiero początkujących w naukach humanistycznych. Autorki i autorzy artykułów pochodzą z całej Europy i Kanady, silnie obecne są naukowczynie i naukowcy z Polski. Wątek główny podąża śladem rozwoju opowieści poetyckiej od XIX do XX wieku, od poematu prozą do slamu. Dzieło porządkuje i otwiera perspektywy historyczne, teoretyczne i genderowe,

jednocześnie proponując redefinicję niektórych aspektów poetyckości i rzucając światło na tematy, autorki oraz autorów rzadko prezentowanych.

Publikacja znajduje się **w wolnym dostępie:** https://journals.ltn.lodz.pl/Prace-Polonistyczne/en/issue/view/514.

Dorota Walczak-Delanois jest profesorem zwyczajnym na Katedrze języka i literatury polskiej na à Université libre de Bruxelles, tłumaczką, poetką i malarką. Ma na swym koncie ponad setkę publikacji. W centrum jej badawczego zainteresowania znajdują się związki między sztuką a literaturą oraz dydaktyka i komparatystyka.

Yoana Ganowski jest doktorantką na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i na Université libre de Bruxelles. Jej rozprawa doktorska dotyczy poematu prozą. Jest autorką kilku artykułów naukowych oraz licznych tłumaczeń.

Praca została opublikowana dzięki finansowemu wsparciu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej w Poznaniu oraz ośrodków badawczych TRADITAL i PHILIXTE wydziału Faculté de Lettres, Traduction et Communication na Université libre de Bruxelles.

Spis treści

WPROWADZENIE 9
INTRODUCTION 19
NOTA REDAKCYJNA 29
NOTE DE RÉDACTION 31

I. RODOWODY POETYCKIEJ OPOWIEŚCI: POEMAT PROZĄ I WIEK XIX / LIGNÉE DU RÉCIT POÉTIQUE : LE POÈME EN PROSE ET LE XIXe SIÈCLE 33
Michel Brix
KILKA UWAG O POEMACIE PROZĄ LUB POEMAT PROZĄ JAKO LITERACKI MIRAŻ 35
QUELQUES REMARQUES SUR LE POÈME EN PROSE. LE POÈME EN PROSE : UN MIRAGE LITTÉRAIRE ? 47
Colline Charli
POEMAT PROZĄ JAKO CIĄG OBRAZÓW SPRZED EPOKI KINEMATOGRAFU. OPISYWANIE BLAKNĄCEGO CIĄGU OD *NOCNEGO KACPRA* (1842) DO *ILUMINACJI* (1895) 61
LE POÈME EN PROSE, UN DÉFILÉ D'IMAGES PRÉ-CINÉMATOGRAPHIQUE ? ÉCRIRE LE FONDU ENCHAÎNÉ, DE *GASPARD DE LA NUIT* (1842) AUX *ILLUMINATIONS* (1895) 71

Grzegorz P. Bąbiak
U POCZĄTKÓW POLSKIEGO POEMATU PROZĄ. O DWÓCH ZAPOMNIANYCH UTWORACH NA ŁAMACH „CHIMERY” ZENONA PRZESMYCKIEGO 81
AU DÉBUT DU POÈME EN PROSE POLONAIS. À PROPOS DE DEUX ŒUVRES OUBLIÉES DANS « CHIMERA » [CHIMÈRE] DE ZENON PRZESMYCKI 92
Marzena Karwowska
ŚWIAT WYOBRAŻONY W PROZIE LIRYCZNEJ BOLESŁAWA LEŚMIANA: *LEGENDY TĘSKNOTY* 105
LE MONDE IMAGINÉ DANS LA PROSE LYRIQUE DE BOLESŁAW LEŚMIAN: *LEGENDY TĘSKNOTY* [*LÉGENDES DE LA NOSTALGIE*] 118

II. TRANZYCJE I METAMORFOZY GATUNKOWE Z PRZEŁOMU XIX I XX WIEKU / TRANSITIONS ET MÉTAMORPHOSES DU GENRE AU TOURNANT DES XIXe ET XXe SIÈCLES 131
Agnieszka Kluba
MORFOLOGIA I EWOLUCJA STANÓW SKUPIENIA: LIRYZM – NARRACYJNOŚĆ – OPOWIEŚĆ POETYCKA W POEMACIE PROZĄ I NIE TYLKO 133
MORPHOLOGIE ET ÉVOLUTION DES ÉTATS D’AGRÉGATION : LYRISME – NARRATION – RÉCIT POÉTIQUE DANS LE POÈME EN PROSE ET AU-DELÀ DES GENRES 142
Marta Baron-Milian
TRAM WPOPSZEK STRONICY. *PSZEMIANA* I NARRACJE POETYCKIE JERZEGO JANKOWSKIEGO 151
LE TRAM ATRAVÈR DE PAGE. *PSZEMIANA* [*TRANSFORMACION*] ET AUTRES RÉCITS POÉTIQUES DE JERZY JANKOWSKI 161
Vera Kazartseva
WYRAZIĆ TRAUMĘ: POEMAT PROZĄ I SYNTEZA SZTUK W *NATURA NATURANS. NATURA NATURATA* ALEKSANDRA DOBROLUBOWA 173
EXPRIMER LE TRAUMATISME : LE POÈME EN PROSE ET LA SYNTHÈSE DES ARTS DANS NATURA NATURANS. NATURA NATURATA D’ALEXANDRE DOBROLIOUBOV 189
Wacław Rapak
HENRI MICHAUX I JEGO POEMATY PROZĄ 205
HENRI MICHAUX ET SES POÈMES EN PROSE 214

III. KONFIRMACJE POEMATU PROZĄ W AUTORSKICH REALIZACJACH XX WIEKU / CONFIRMATIONS DU POÈME EN PROSE DANS LES RÉALISATIONS D’AUTEURS AU XXe SIÈCLE 223

Dorota Walczak-Delanois
POETYCKIE ĆWICZENIA W ZMYSŁOWOŚCI: POÈMES EN PROSE BERTHE DELÉPINNE (1902–2001) 225
LES SENS À L'ÉPREUVE : POÈMES EN PROSE DE BERTHE DELÉPINNE (1902–2001) 241
Agnieszka Kukuryk
MIĘDZY MUZYCZNĄ IMPROWIZACJĄ A ZAPISEM AUTOMATYCZNYM: „JAZZOWANIE" STYLU POETYCKIEGO WEDŁUG ROBERTA GOFFINA 259
ENTRE L'IMPROVISATION MUSICALE ET L'ÉCRITURE AUTOMATIQUE: « JAZZIFIER » LE STYLE POÉTIQUE SELON ROBERT GOFFIN 270
Zofia Paetz
LEWE STRONY WIDOKÓW – STRATEGIE POETYCKIEJ DESKRYPCJI W POEMATACH PROZĄ JERZEGO FICOWSKIEGO 279
LES REVERS DES VUES – STRATÉGIES DE DESCRIPTION POÉTIQUE DANS LES POÈMES EN PROSE DE JERZY FICOWSKI 289
Piotr Bogalecki
„RYBKA, KTÓREJ NIC NIE CHCE". POSTSEKULARNY POEMAT PROZĄ (PRZYPADEK POLSKI) 299
« UN PETIT POISSON, QUE RIEN NE VEUT ». LE POÈME EN PROSE POST-SÉCULIER (DANS LE CONTEXTE POLONAIS) 309

IV. GŁOSOWE, GEOGRAFICZNE, EKOLOGICZNE I INNE ASPEKTY GATUNKU NA PRZEŁOMIE XX I XXI WIEKU / ASPECTS VOCAUX, GÉOGRAPHIQUES, ÉCOLOGIQUES ET AUTRES DU GENRE AU TOURNANT DES XXe ET XXIe SIÈCLES 319
Andrzej Hejmej
„MÓWIĄC NIE TYLKO DO SIEBIE". POEMAT PROZĄ I GŁOS JULII HARTWIG 321
« EN PARLANT NON SEULEMENT À SOI-MÊME ». LE POÈME EN PROSE ET LA VOIX DE JULIA HARTWIG 335
David Bédouret, Sandrine Bédouret-Larraburu
WSPÓŁCZESNY FRANCUSKI POEMAT PROZĄ: DOŚWIADCZENIE JĘZYKOWE I PRZESTRZENNE 351
LE POÈME EN PROSE CONTEMPORAIN FRANÇAIS : UNE EXPÉRIENCE DE LANGAGE ET UNE EXPÉRIENCE SPATIALE 361
Valérie T. Bravaccio
SPOTKANIE Z POETYKĄ JEANA-CHARLES'A VEGLIANTE'A 371
RENCONTRE AVEC LA POÉTIQUE DE JEAN-CHARLES VEGLIANTE 379
Łukasz Kraj
MIĘDZY LITERATURĄ A BOTANIKĄ. KONCEPCJA „SZCZEPIENIA" TEKSTU MICHAELA MARDERA ORAZ PRZYCZYNEK DO JEJ ZASTOSOWANIA W ANALIZIE TEKSTU LITERACKIEGO 387

ENTRE LITTÉRATURE ET BOTANIQUE : LE CONCEPT DE « GREFFE » DE MICHAEL MARDER ET LA CONTRIBUTION DE SON APPLICATION À L’ANALYSE DE TEXTES LITTÉRAIRES 397

V. POEMAT PROZĄ W ROZLEGŁYCH AMPLITUDACH ODCZYTAŃ XXI WIEKU / LE POÈME EN PROSE DANS LES VASTES AMPLITUDES DE LECTURES DU XXIe SIÈCLE 407
Kinga Siatkowska-Callebat
DOROTA MASŁOWSKA A ZACIERANIE SIĘ GRANIC GATUNKOWYCH: MIĘDZY SLAMEM A HIP-HOPEM, MIĘDZY POEZJĄ, TEATREM I PROZĄ 409
DOROTA MASŁOWSKA ET LA POROSITÉ DES GENRES : ENTRE SLAM ET HIP-HOP, ENTRE POÉSIE, THÉÂTRE ET PROSE 418
Zuzanna Sala
NARRACJA ZDEFAMILIARYZOWANEGO REALIZMU. ADAM KACZANOWSKI 429
UNE NARRATION DU RÉALISME DÉFAMILIARISÉ. ADAM KACZANOWSKI 438
Yoana Ganowski
„ŚMIAĆ SIĘ DO ŁEZ” ALBO HUMOR W POLSKICH I BELGIJSKICH POÈMES EN PROSE XXI WIEKU 449
« RIRE À EN PLEURER » OU L’HUMOUR DANS LES POÈMES EN PROSE POLONAIS ET BELGES DU XXIe SIÈCLE 459
Agatino Lo Castro
REFLEKSJE NA TEMAT PISANIA O TEKŚCIE MÓWIONYM: TWÓRCZE, OZNAJMUJĄCE I TEMATYCZNE PERSPEKTYWY 469
POUR UNE RÉFLEXION SUR L’ÉCRIT POUR LA PAROLE : PERSPECTIVES CRÉATIVES, ÉNONCIATIVES ET THÉMATIQUES 482

VI. PEJZAŻ TERAŹNIEJSZY POETYCKIEJ OPOWIEŚCI W SLAMIE / PAYSAGE RÉCENT DU RÉCIT POÉTIQUE DANS LE SLAM 495
Dagmara Świerkowska-Kobus
SLAM POETYCKI JAKO FORMA LITERACKIEGO ZAANGAŻOWANIA. WYPOWIEDZI SLAMERSKIE W ŚWIETLE CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ONZ 497
LE SLAM POÉTIQUE COMME FORME D’ENGAGEMENT LITTÉRAIRE. LE SLAM PRONONCÉ À LA LUMIÈRE DES OBJECTIFS DE DÉVELOPPEMENT DURABLE DE L’ONU 507
Wojciech Kobus
DYSKURS MEDIALNY WOKÓŁ SLAMU POETYCKIEGO W POLSCE W LATACH 2004–2024 517
LE DISCOURS MÉDIATIQUE AUTOUR DU SLAM DE POÉSIE EN POLOGNE ENTRE 2004 ET 2024 527
Amine Baouche

„OPOWIADAM/OBLICZAM SWE PRZEŻYCIA JAK DESZCZ CIOSÓW”: OBMYŚLANIE ZWIĄZKU MIĘDZY AUTOFIKCJĄ A TWÓRCZOŚCIĄ RAPERA AKHENATONA 539
« JE CONTE/COMPTE MON VÉCU COMME UNE PLUIE DE COUPS » : PENSER LE RAPPORT ENTRE L’AUTOFICTION ET L’ŒUVRE DU RAPPEUR AKHENATON 549
Emma Lozano
SLAM: ETYKA UCIELEŚNIENIA. NA PRZYKŁADZIE TWÓRCZOŚCI MARIE DARAH 557
LE SLAM : UNE ÉTHIQUE DE L’INCARNATION. L’EXEMPLE D’UNE ŒUVRE DE MARIE DARAH 570

NOTY BIOGRAFICZNE / NOTES BIOGRAPHIQUES 581

Strony: 592
Linki:

- https://journals.ltn.lodz.pl/Prace-Polonistyczne/en/issue/view/514

Słowa kluczowe: przekład literacki, tłumaczenie, Prace Polonistyczne, poemat prozą